

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 555/2021-9

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára, zo sudkyne Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. AŽALTOVIČ & PARTNERS s. r. o., Pred poľom 1652, Trenčín, IČO 36 857 882, v mene ktorej koná advokát JUDr. Dušan Ažaltovič, LL.M., proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre č. k. 15 Ncb 2/2021-3741 z 10. júna 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu bola 27. septembra 2021 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) č. k. 2 Ncb 2/2021-3741 z 10. júna 2021 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

Sťažovateľ požadoval v petite ústavnej sťažnosti zrušenie napadnutého uznesenia.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ je v procesnom postavení žalovaného vo 4. rade v konaní vedenom Okresným súdom Nitra pod sp. zn. 27 Cb 158/2007 o určenie neplatnosti zmluvy o predaji podniku, o určenie vlastníckeho práva a vydanie veci.

Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uviedol, že po odchode do starobného dôchodku pôvodne vec prejednávajúcej sudkyne bola prejednaním veci podľa rozvrhu práce na rok 2020 poverená sudkyňa [REDACTED] (ďalej len „zákonná sudkyňa“).

3. Sťažovateľ podal 26. mája 2021 proti zákonnej sudkyňi námietku zaujatosti, ktorú odôvodnil podaným trestným oznámením. Následne 28. mája 2021 podal sťažovateľ druhú námietku zaujatosti z dôvodu, že proti zákonnej sudkyňi vedie občianskoprávny spor o ochranu osobnosti. Podľa názoru sťažovateľa vedenie trestného konania, ako aj civilný spor predstavujú dôvody, pre ktoré zákonná sudkyňa nemôže vystupovať nezaujato, a preto mala byť z konania vylúčená.

4. O podaných námietkach zaujatosti rozhodol krajský súd napadnutým uznesením tak, že zákonná sudkyňa z konania v právnej veci sťažovateľa vylúčená nie je. Krajský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia po prezentácii teoreticko-právnych východísk posudzovania možnej zaujatosti zákonnej sudkyne v podstatnom uviedol: *„Zaujatosť konkrétneho sudcu v prejednávanej veci musí vyplývať z objektívnych okolností, ktoré je povinný preukázať ten, kto vzniesol námietku zaujatosti. Skutočnosť, že došlo k zmene zákonnej sudkyne... a k zamietnutiu žiadosti žalovaného v 4. rade o odročenie pojednávania, z čoho žalovaný v 4. rade usúdil, že tým [redacted] [redacted] neprípustne zasiahla do jeho osobnostných práv, ktoré ho viedli k podaniu žaloby na ochranu osobnosti a podaniu trestného oznámenia, nie je podľa názoru Krajského súdu v Nitre automaticky dôvodom na jej vylúčenie. Okolností, na ktorých žalovaný v 4. rade trestné oznámenie a žalobu postavil, totiž spočívajú v procesnom postupe sudkyne, na ktoré by súd podľa § 53 ods. 3 CSP bežne neprihliadal a ani nepredkladal vec nadriadenému súdu na rozhodnutie... V kontexte prejednávanej veci sa preto podanie trestného oznámenia a žaloby na ochranu osobnosti žalovaným v 4. rade javí ako špekulatívne s úmyslom dosiahnuť zmenu zákonnej sudkyne účelovým vyvolaním zdania jej objektívnej zaujatosti.“*

V súvislosti s vyjadrením zákonnej sudkyne o tom, že sa cíti byť subjektívne zaujatá, krajský súd v napadnutom uznesení konštatoval: *„... sudca v rámci výkonu súdnictva rozhoduje o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb. Ako predstaviteľ súdnej moci je v porovnaní s inými častejšie objektom kritiky a jeho konanie a rozhodovanie sa môže stať predmetom podnetov, sťažností a najrozmanitejších foriem vyjadrovania nespokojností. Adekvátne tomu sa ale u sudcu predpokladá vyšší stupeň tolerancie a tiež to, že pri prejednávaní a rozhodovaní vecí dokáže zachovať potrebný nadhľad (odstup), a to aj napriek tomu, že niektorá zo strán prejavila nesúhlas s procesným postupom sudcu alebo jeho prístupom k stranám, prípadne podrobila kritike celkové vedenie konania a rozhodovanie sudcu.“*

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ porušenie základného práva na súdnu ochranu odôvodnil presvedčením, že krajský súd nepostupoval správne, keď rozhodol, že zákonná sudkyňa nie je z prejednávania veci vylúčená. Sťažovateľ predovšetkým namietal vyhodnotenie subjektívneho stanoviska zákonnej sudkyne (v ktorom pripustila svoju zaujatosť) v tom, že krajský súd mu nepriradil žiadnu váhu. Sťažovateľ zároveň namietal aj vyhodnotenie objektívneho testu nestrannosti, pretože podľa jeho názoru krajský súd nezobral do úvahy aj civilný spor medzi sťažovateľom a zákonnou sudkyňou.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je nespokojnosť sťažovateľa s rozhodnutím o nevyklúčení zákonnej sudkyne v jeho právnej veci, a to aj napriek jej stanovisku.

7. Z hľadiska predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti je podstatná najmä požiadavka plynúca z § 123 ods. 1 písm. d) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), a to požiadavka relevantnej ústavnoprávnej argumentácie (konkrétne skutkové a právne dôvody) namietaného porušenia práv, ako aj § 45 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého je ústavný súd viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 tohto zákona neustanovuje inak.

Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje vo viazanosti petitom, teda tou časťou ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa domáha, čím zároveň vymedzí rozsah predmetu konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na to môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej ústavnej sťažnosti. Ústavný súd osobitne zdôrazňuje, že viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania osobitne platí v prípadoch, v ktorých sú osoby požadujúce ochranu svojich základných práv a slobôd zastúpené zvoleným advokátom.

8. Úlohou sťažovateľa domáhajúceho sa ochrany na ústavnom súde je presne identifikovať práva a slobody, ktoré boli postupom alebo rozhodnutím, či iným zásahom orgánu verejnej moci porušené, ako aj jasne uviesť, proti komu ústavná sťažnosť smeruje a akého rozhodnutia sa sťažovateľ domáha. Sťažovateľ tak musí urobiť v petite svojej ústavnej sťažnosti, teda v tej jej systematickej časti, v ktorej prednáša svoju predstavu o výroku meritórneho rozhodnutia ústavného súdu (§ 43 v spojení s § 123 zákona o ústavnom súde).

9. Sťažovateľ v petite svojej ústavnej sťažnosti neučinil zadosť požiadavke formulovanej v predchádzajúcom odseku.

V petite ústavnej sťažnosti nepožaduje vyslovenie porušenia žiadnych konkrétnych práv, požaduje iba zrušenie napadnutého uznesenia. Napokon aj v odôvodnení ústavnej sťažnosti absentuje ústavnoprávne relevantná argumentácia obsahujúca tvrdenia o porušení jeho práv napadnutým uznesením krajského súdu. Sťažovateľ svoju argumentáciu koncipoval ako odvolanie proti napadnutému uzneseniu, s ktorého výrokom nie je spokojný.

V nadväznosti na uvedené ústavný súd dodáva, že v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vyznačujúcim sa pri jeho začatí bezvýnimočným uplatňovaním dispozičnej zásady nie je oprávnený „dopĺňať“ vlastným hodnotením sťažnosti ako celku taký petit sťažnosti, ktorý nespĺňa požiadavky kladené na jeho kvalitu zákonom o ústavnom súde (m. m. I. ÚS 357/2017).

Ústavnú sťažnosť je možné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde z dôvodu nesplnenia zákonom ustanovených náležitostí.

10. V záujme zachovania právnej istoty ústavný súd preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu, z ktorého vyplývajú tieto skutočnosti.

Sťažovateľ pri namietaní zaujatosti zákonnej sudkyne vychádzal z toho, že prebiehajúce konania sú dôvodom, pre ktorý sudkyňa nebude môcť rozhodovať nezaujato. Existenciu konaní, ako i možnej zaujatosti vyjadrila aj sama zákonná sudkyňa. Krajský súd však v napadnutom uznesení dôrazne zvýraznil, že sťažovateľom vedené konania (trestné i civilné) vychádzajú striktne z kritiky procesného postupu sudkyne. Uvedené ale nemôže byť dôvodom na vylúčenie zákonnej sudkyne z prejednávania veci ani z pohľadu judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ani z pohľadu judikatúry ústavného súdu (v tejto súvislosti krajský súd odkázal na viaceré súdne rozhodnutia).

11. Ústavný súd sa vo svojej doterajšej rozhodovacej činnosti už viackrát zaoberal sťažnosťami, v ktorých sťažovatelia namietali porušenie svojich ústavou garantovaných práv v súvislosti s rozhodovaním všeobecných súdov o námietkach zaujatosti vznesených sťažovateľmi ako účastníkmi súdneho konania proti zákonnému sudcovi, pričom jeho judikatúra v porovnateľných veciach sa ustálila na niekoľkých zásadných východiskách (k tomu pozri IV. ÚS 303/2010).

Jedným z nich je, že z čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd vyplýva právo účastníka súdneho konania na nestranný súd, ktorému zodpovedá ústavná povinnosť súdov prerokovať a rozhodnúť každú vec, aby proti účastníkom postupovali nezaujato a neutrálne, žiadnemu z nich nenadŕžali a objektívne posúdili všetky skutočnosti závažné pre rozhodnutie vo veci. Nestranný súd poskytuje všetkým účastníkom konania rovnaké príležitosti na uplatnenie všetkých práv, ktoré im zaručuje právny poriadok, pokiaľ má právomoc o nich rozhodnúť (m. m. II. ÚS 71/97, III. ÚS 24/05, IV. ÚS 38/09). Obsahom práva na prerokovanie veci pred nestranným súdom však nie je povinnosť súdu vyhovieť návrhu oprávnených osôb a vylúčiť nimi označeného sudcu z ďalšieho prerokovania a rozhodovania veci pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prerokovanie veci nestranným súdom je len povinnosť konajúceho súdu ústavne akceptovateľným spôsobom prerokovať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prerokovania a rozhodnutia veci pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (m. m. I. ÚS 73/97).

12. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti nijako nenamieta záver krajského súdu, že trestné konanie, ako aj civilné konanie sú založené na kritike procesného postupu namietanej zákonnej sudkyne. S prihliadnutím na uvedené a bez potreby opakovania už citovaných častí odôvodnenia napadnutého uznesenia (bod 4) sa argumentácia krajského súdu javí ako dostatočná a úplná, nenesie teda znaky arbitrárnosti, ale ani zjavnej neodôvodnenosti. Skutočnosť, že sťažovateľ má na vec odlišný názor, neznamená sama osebe porušenie práv podľa ústavy.

13. Na základe uvedených záverov ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol aj podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. decembra 2021

Peter Molnár
predseda senátu